

Yttrande

Datum
2015-08-26
Ert datum
2015-06-15

Vårt dnr
050/2015-4.1.1.
Ert dnr
4.6.18-6742/15

Sidnr
1(2)

Jordbruksverket
Att: Kersti Andersson Deharde
Enheten för CITES, foder och djurprodukter
551 82 Jönköping

Ansökan om marknadsgodkännande av den genetisk modifierade majsen MON 87427 x MON 89034 x 1507 x MON 88017 x 59122 (EFSA- BE-2013-118)

Yttrande

Baserat på det underlag som nämnden tagit del av bedömer vi att de nya proteiner som majsen MON 87427 x MON 89034 x 1507 x MON 88017 x 59122 producerar inte innebär någon ökad risk för människors eller djurs hälsa eller miljö jämfört med konventionell majs.

Bakgrund

Företaget Monsanto har ansökt om marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade fodermajsens MON 87427 x MON 89034 x 1507 x MON 88017 x 59122. Ansökan omfattar import och bearbetning och användning av majsens som livsmedel och foder. Odling ingår inte i ansökan.

Majsens har tagits fram genom konventionella korsningar mellan de olika majslinjerna och är tolerant mot herbicider baserade på glyfosat respektive glufosinatammonium. Majsens har också modifierats med tre gener som ger resistens mot vissa arter av fjärilar och tre gener som skyddar mot angrepp av vissa arter av skalbaggs-larver.

De gener vars proteinprodukter är verksamma mot samma typ av skadegörare har olika verkningsmekanismer. Det utgör ett komplement till andra strategier för att fördröja utveckling av resistens i populationer av skadegörare. Detsamma gäller herbicidtoleransgenskaperna.

De jämförande analyserna har utförts enligt gällande riktlinjer vilket bland annat inkluderar analys av fibrer, proteiner, kolhydrater, aminosyror, vitaminer, mineraler, fettsyror och anti-nutritionella ämnen. Som jämförelsematerial användes den omodifierade majsens och 24 konventionella sorter.

Bedömningen av de proteiner som produceras med de tillförda generna som mall baseras bland på en karaktärisering av proteinerna, jämförelser mellan proteinerna och kända toxiska eller allergena proteiner och proteinernas nedbrytningshastighet i mag-tarm-kanalen.

Glyfosat och glufosinat är båda godkända som verksamma ämnen i växtskyddsmedel inom EU. Preparat som innehåller proteiner av samma typ som de som gör majsens insektsresistent (*Bt*) är godkända för biologisk bekämpning.

Överväganden

Enligt ansökan identifierades inga biologiskt relevanta skillnader i sammansättning mellan den modifierade majsens och jämförelsematerialet. De tillförda generna och

dess proteiner uppvisar inga relevanta likheter med kända allergener eller toxiner och proteinerna bryts snabbt ner i en simulerad mag-tarmkanal.

Majs är en introducerad art och saknar vilda släktingar i Europa. Genflöde är därför endast möjligt till annan odlad majs. Det är dock inte sannolikt att eventuella spillplantor skulle etablera sig utanför den odlade marken då majs är en ettårig växt som till stor del är beroende av människans omsorg för att överleva. I lagstiftningen ställs krav på övervakning av oförutsedda händelser, inklusive övervakning av spillplantor vid import. Vad som krävs i det enskilda fallet framgår av kommissionens beslut vid ett eventuellt marknadsgodkännande.

Enligt EU:s gemensamma märknings- och spårbarhetslagstiftning ska produkter som består av, innehåller eller är framställda av genetiskt modifierade organismer märkas. Lagstiftningen omfattar inte kött, mjölk eller ägg från djur som utfodrats med genetiskt modifierat foder eftersom djuren eller produkterna från djuren inte är genetiskt modifierade.

Etisk bedömning

Baserat på det underlag som nämnden tagit del av ser vi ingen anledning att förmoda att de genetiska förändringarna har någon negativ inverkan på användbarheten av majsen som livsmedel och foder och att oavsiktligt spill inte utgör någon risk för miljön.

Vidare ger märknings- och spårbarhetslagstiftningen konsumenterna möjlighet att välja bort livsmedels- och foderprodukter som består av, innehåller eller är framställda från MON 87427 x MON 89034 x 1507 x MON 88017 x 59122.

Beslut i detta ärende har efter föredragning av kanslichefen Marie Nyman fattats av ledamöterna Birgitta Eilemar, Stefan Johansson, Marianne Pettersson, Josef Fransson, Nooshi Dadgostar (skiljaktig, se bilaga 1), Stellan Welin, Lotta Rydhmer, Jens Sundström, Rishi Bhalerao, Tina D'Hertefeldt (särskilt yttrande, se bilaga 2) och Lars Åhrlund-Richter samt tjänstgörande ersättarna Betty Malmberg, Daniel Bäckström och Bengt Eliasson. Vid ärendets slutliga handläggning utan att delta i avgörandet deltog även ersättaren Sven Ove Hansson samt tjänstemännen Birgit Postol och Jenny Carlsson.

Birgitta Eilemar

Marie Nyman

Ledamoten Nooshi Dadgostar (V) är skiljaktig och anför följande:

Härmed anmäls avvikande mening ang godkännande av genmodifierad majs, dnr 050/2015-4.1.1.

Vi vill att Sverige agerar mot ett godkännande av GMO majs MON87427xMON89034x1507xMON88017x59122.

Visserligen omfattar ansökan inte odling, men någon gång har den odlats och använder man produkterna, stöder man denna typ av odling, som innebär:

Eftersom denna majs har tillförts gener som gör växten resistent mot vissa insekter, vet vi att insekterna förr eller senare utvecklar resistens. Risken är uppenbar att starkare bekämpningsmedel då behöver komma till användning.

Som en konsekvens av den uppmärksammade EU-domen ang GMO-pollen i honung, är det viktigt att ansvarsfrågan lyfts och att strikt ansvar åvilar tillverkaren. Den drabbade odlaren ska inte behöva leta reda på vem den ska begära skadestånd av.

Eftersom kött från djur som äter GMO-foder inte behöver märkas i Sverige och att konsumenter som genom sin konsumtion inte vill stödja odling av GMO inte kan göra ett sådant val, vill inte vi se odling av sådan gröda.

Man kan inte heller helt bortse från risken av kontaminering av foder till ekologiska bönder.

Dessutom anser vi, att om vi inte vill se en GMO-gröda i Sverige som hotar den biologiska mångfalden, kan vi rimligen inte heller se en sådan gröda odlas någon annanstans heller.

Ledamoten Tina D'Hertefeldt anför särskilt yttrande enligt följande:

Majsen är tolerant mot glyfosat och glufosinat samt ger resistens mot skalbaggar och fjärilar.

Den dubbla toleransen mot två herbicider kan leda till att jordbruk inte läggs om mot en hållbarare odling med växtföljd. Istället kan kort (majs-soja) eller ingen växtföljd behållas. Detta har visat sig leda till snabbare uppkomst av tolerans hos ogräs och resistens hos skadedjur än om man odlar majs i växtföljd och använder refuger av icke-resistent majs. Import av majsen kan därmed underhålla ett jordbruk som inte är hållbart i längden.